

Forhandlingen genoptoges.

Kofoed: Det havde egentlig ikke været min Hensigt at tage Ordet i denne Sag. Jeg mente nemlig ikke, at der var noget at sige til, at Spørgsmaalet om Raagernes Nytte og Skadelighed for Landbruget blev rejst, og at dette private Lovforslag kom over i et Udvalg, hvor et yderligere oplysende Materiale kunde blive indsamlet og bedømt. Jeg mener nemlig, at Sagen paa dette Tidspunkt ikke er saa tilstrækkeligt oplyst, at man kan fælde en endelig Dom det ærede Medlem fra Næstved (Andreasen) og Raagerne imellem. Der er imidlertid under Forhandlingen om denne Sag stadig talt om Bornholmernes Stilling, om de ekstraordinære Forholdovre hos os og om den specielt bornholmske Betragtning af Raagernes Nytte og Skadelighed, og jeg har da ment, at jeg ikke kunde lade denne Forhandling gaa til Ende uden at gøre nogle Bemærkninger om Sagen, saa meget mere som jeg ikke kan anerkende Rigtigheden af de Fremstillinger, der er givne af det bornholmske Standpunkt i dette Spørgsmaal. De er i alt Fald ikke rigtige paa alle Punkter. Paa eet Punkt har de ærede Talere, som har omtalt dette Forhold, ganske ubestridt Ret, nemlig i deres Udtalelser om, at der findes overordentlig mange Raager paa Bornholm. Vi danner i denne Henseende en Særstilling indenfor Riget i den Grad endog, at hvis det Kort, som Professor Boas har udarbejdet over Raagekoloniernes Udbredelse i Danmark, er rigtigt, saa findes henved en Trediedel af alle disse Raagekolonier ovre paa Bornholm, idet vi nemlig efter dette Kort, for saa vidt det, som sagt, er rigtigt — hvad jeg for Resten betvivler — skulde have 30 Raagekolonier mod 72 i det øvrige Land. De fleste af disse 30 Raagekolonier findes for Resten i min egen Valgkreds, saa jeg har den Ære at være det Medlem af Tinget, som repræsenterer de fleste Raagefamilier. Det er ikke for nylig, at Bornholm saaledes er blevet „velsignet“ med Raager, men Raagernes Talrighed paa Bornholm har fra umindelige Tider været ekstraordinær stor, saaledes at vi derovre ogsaa har et ekstraordinært stort personligt Kendskab til disse Forhold og igennem Tiderne har indsam-

let et meget betydeligt Erfaringsmateriale i denne Sag, og man siger jo, at Erfaringen er den bedste Læremester. Ud fra dette mener jeg, at der er Grund til at tage noget Hensyn til de bornholmske Landbrugerens Standpunkt med Hensyn til dette Udryddelsesarbejde overfor Raagerne. Og jeg kan da sige, at der fra det bornholmske Landbrugs Side ikke er nogen særlig stor Lyst til at gaa med til et Lovgivningsarbejde som dette. Der ses naturligvis en Del forskelligt paa det derovre. Der er Folk derovre, som mener, at Raagerne gør meget betydelig Skade, der er ogsaa Folk, der mener, at de gør mere Skade end Gavn, men det overvejende er dog vistnok, at man derovre ikke anser den Skade, Raagerne gør, for at være saa stor som den Nytte, de gør Landbruget. Det er de Erfaringer, vi mener at have gjort derovre. Jeg ved meget vel, at disse Fugle er graadige — de er jo store —, og jeg ved ogsaa, at de er altdædende, at det altsaa er Fugle, der æder baade animalsk Føde og Planteføde. Det er en Selvfølge, at det derfor kan komme til at gaa ud over Kartoffel-, Roe- og Kornmarkerne. Men da Raagerne jo samtidig utvivlsomt gør en meget betydelig Nytte ved at udrydde Oldenborrelarver, Smelderlarver, Snudebillelarver, Sommerfuglelarver o. s. v., saa er Spørgsmaalet, om den Nytte, de ad den Vej gør Landbruget, ikke er større end den Skade, de foraarsager paa Markerne. Man kan jo ikke uden videre opsummere det Korn, Raagerne æder, og derefter anvende den Betragtning, at naar de har ædt saa og saa meget Korn i Løbet af Aaret, saa maa de gøre saa og saa megen Skade. Man maa nemlig huske, at meget af det Korn, de æder, æder de efter Høsten i Løbet af Efteraaret, hvor Kornet alligevel ikke vil være kommet til nogen Nytte, idet det er Korn, der ligger ude paa Markerne efter Afhøstningen, og som blot vilde spire om Efteraaret og ikke vilde komme noget levende Væsen ellers til Nytte. Det gør derfor ingen Skade, at Raagerne æder dette Korn i Løbet af Efteraarstiden, og for Vintermaanedernes Vedkommende gælder akkurat den samme Betragtning. Den Skade, Raagerne gør ved deres Opædning af Korn, Roe og